

Preventivní funkce sociální práce na ÚP ČR při řešení hmotné nouze a depistážní činnosti sociálních pracovníků v obcích

online zasedání Republikového výboru pro
prevenci kriminality, **26. 11. 2020**

PhDr. Melanie Zajacová

vedoucí odd. koncepce sociální práce a
vzdělávání

Odbor sociálních služeb a sociální práce MPSV

Sociální práce v obci

- **Princip subsidiarity:** pomoc je co nejbližší tam, kde žijeme
- **MPSV a krajské i obecní úřady:**
 1. metodické řízení – podpora a kontrola §§ ZSS
 2. činnosti dle zákona o sociálních službách § 92 (ORP) a § 93 (KÚ)
 3. finanční podpora – účelová dotace § 103 ZSS
- i. Doporučený postup 1/2018*
- ii. Systémový projekt Systémová podpora sociální práce v obcích*

Zakotvení výkonu depistáže na obcích II. a III. typu

☐ legislativní

Zák. č. 111/2006Sb., o pomoci v hmotné nouzi, §64 odst. 1 písm. d) a odst. 3

Sociální pracovníci pověřených obecních úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností jsou mj. jiné povinni „vyhledávat aktivně osoby, které jsou ohroženy hmotnou nouzí, nebo se již ve stavu hmotné nouze nacházejí“

Zákon č.108/2006Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, §92, písm. d), dále ukládá obecním úřadům obcí III. Typu realizovat činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob“

Formální zakotvení výkonu depistáže na obcích II. a III. typu

Příloha k vyhlášce č.332/2013 Sb., o vzoru Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka

Depistáž chápána jako jedna z metod přímé práce s klientem:

- ☐ *vědomé, cílené a včasné vyhledávání jedince nebo skupiny ohrožených sociálním vyloučením nebo jinou sociální událostí v jejich sociálním prostředí,*
- ☐ *zachycení problému v časném stádiu, evidence, následné odborné posouzení situace a návrh intervence.*

metodické

Doporučený postup MPSV č. 1/2018 k realizaci činností sociální práce na pověřených obecních úřadech, obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a krajských úřadech:

Depistáž je jednou ze základních činností sociálního pracovníka, v rámci které jsou systematicky, soustavně, cíleně a včasné vyhledávání jedinci či skupiny ohrožené sociálním vyloučením nebo jinou sociální událostí. Depistáž sociální pracovník realizuje v přirozeném sociálním prostředí jedinců či skupin, a to s cílem nabízet jim pomoc při hledání řešení jejich nepříznivé sociální situace a přispívat tím k předcházení a eskalaci negativních sociálních jevů.

Depistáž v obcích

Název projektu: Provádění depistáže a následné stanovení cílů pomoci sociálními pracovníky obecních úřadů, TL01000229/ Outreach performance and the subsequent setting of social assistance objectives by municipal social workers

Financování: TA ČR, program Éta, a VÚPSV, v.v.i.

Řešitel: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i. -výzkumné centrum Brno

Termín řešení: březen 2018 –prosinec 2020

Hlavní výsledky:

-souhrnná výzkumná zpráva po 1. roce řešení

obsahující vymezení definice depistáže a podmínek (tj. překážek a napomáhajících faktorů) výkonu depistáže na ORP a obcích sPOÚ

-prosinec 2020: Metodická příručka

obsahem příručky budou praktické metodické postupy jak provádět depistáž v rámci sociální práce na obecních úřadech ORP a obcí sPOÚ

-prosinec 2020: Interaktivní formulář pro sociální pracovníky obecních úřadů určený k vedení záznamů o depistáži

Řešitelský tým:

-Multidisciplinární složení (sociální práce, sociologie, medicína, psychologie, právo)

-Od začátku zapojení tzv. aplikační garanti (3 města a MPSV)

Dotace SP obcí

2020

- bylo pro sociální pracovníky obcí (POU, ORP) a krajů rozděleno 400 mil.Kč.
(Požadavek 738 mil. Kč,)
- Podpořeno bylo 1 483 SP na 1074 celých úvazků, ideální stav ze žádostí 1 599 SP.

2021

- V návrhu PM je dotace na SP ve výši 487,5 mil. Kč (Požadavek cca 918,1 mil. Kč.)
- Reflektujeme navyšující se požadavek obcí, navýšení celých úvazků a zákaz kumulace agend (řešeno v návrhu novely zákona o sociálních službách)

Úřad práce ČR

Sociální práce na ÚP ČR

Sociální práce na ÚP ČR musí být zahájena s klienty, kteří se nacházejí ve stavu hmotné nouze **déle než tři kalendářní měsíce** (§ 64 odst. 2 ZPHN).

Rozsah sociální práce na ÚP ČR je popsán v Instrukci č.19/2016

Hlavní cíle sociální práce na ÚP ČR:

- Snížení rizika závislosti příjemců na poskytování dávek HN, primárně u uchazečů o zaměstnání v hmotné nouzi.
- Integrace příjemců dávek HN do běžného života, tj. i k uplatnění na trhu práce.

Úřad práce ČR

Sociální práce na ÚP ČR

- K plnění uvedených cílů sociální pracovník HN využívá :
- přímé komunikace s klientem - poradenský rozhovor
- identifikace potřeb klienta a určení postupu vedoucího k řešení jeho nepříznivé sociální situace
- poskytování základního sociálního poradenství
- provádění sociálního šetření za účelem získání a vyhodnocení komplexních informací o aktuální situaci klienta

Zákonný rámec minimálního standardu SP ÚPČR

- ❑ Základní sociální poradenství – nárok dle § 1 odst. 2 z. č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů**
- ❑ Sociální šetření – podle § 63 odst. 1-2 z. č. 111/2006 Sb.**
- ❑ Sociální šetření – podle § 25 odst. 1-3 z. č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, v řízení o příspěvek na péči**

Metodika sociální práce ÚP ČR

- *Instrukce 5/2015* – sociální šetření v řízení o PnP
- *Instrukce 13/2016* – soc. šetření v době hospitalizace – PnP
- *Instrukce 7/2019* – soc. šetření u PnP v zahraničí
- *Instrukce 19/2016* – minimální standard SP

Instrukce MPSV č. 19/2016 Minimální standard rozsahu sociální práce na Úřadu práce České republiky v kontextu zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

- Řešení hmotné nouze ve spolupráci sociálních pracovníků ÚPČR a obecních úřadů
- Rozlišovat činnosti dávkových specialistů a sociálních pracovníků i vzhledem k časté kumulaci pozic
- Rozlišovat obligatorní a fakultativní činnosti

Výlučnost činností ÚP ČR

- **Prvokontakt a poradenství**
základní sociální poradenství x předání základních informací (infoservis)
- **Posouzení nároku na dávky a**
- **Ověřování nároku na dávky**

sociální šetření X šetření v místě
- **Sociální práce v souběhu s dávkovou agendou**
 - kumulace pozic redukce činností, více rolí

Úřad práce ČR

Statistická data Šetření v místě a sociální šetření

	PnŽ		DnB		MOP		Celkem	
	V místě	Sociální	V místě	Sociální	V místě	Sociální	V místě	Sociální
Celkem 1-12 2018	65 163	21 972	39 396	12 850	3 960	1 311	108 519	36 133
Celkem 1-12 2019	108 003	25 923	65 436	15 523	5 478	699	178 917	42 145
% rozdíl	+39,66%	+15,24%	+39,79%	+17,21%	+27,71%	-46,68%	+39,34%	+14,26%

Zastupitelnost a spolupráce

- Podnět k zahájení sociální práce obecního úřadu
§ 35a zákona č. 111/2006 Sb. – informační povinnost
ÚP ČR
- Sociální práce při posuzování hmotné nouze
- Sociální práce s dlouhodobými příjemci dávek
- Spolupráce s poskytovateli soc. služeb a pomáhajícími organizacemi
§ 64 odst. 2 z. č. 111/2006 Sb.
- ✓ *Řešení nepříznivé sociální situace/případová SP včetně prevence - §63 - §65 z. č. 111/2006 Sb.*

Děkuji za pozornost

melanie.zajacova@mpsv.cz
